

**ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ
МИСТЕЦТВО
В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ
ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ:
СУЧАСНИЙ ДОСВІД
І ПЕРСПЕКТИВИ**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
І Всеукраїнської
науково-практичної
конференції**

**18-19 березня 2021 року
м. Одеса**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Художньо-графічний факультет
*Кафедра теорії і методики
декоративно-прикладного мистецтва та графіки*

**ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО
В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ
ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
СУЧАСНИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ**

Тези доповідей
І Всеукраїнської науково-практичної
конференції

*18–19 березня 2021 року
м. Одеса*

Одеса
«Астропринт»
2021

УДК 745/749:37(477)(062.552)
Д28

Координатор проєкту **О. В. Ткачук**

Упорядники, відповідальні секретарі:
кандидат педагогічних наук, доцент **О. В. Ткачук**;
старший викладач **Т. С. Штикало**

Друкується за рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (*протокол № 12 від 31 травня 2021 р.*)

Д28 **Декоративно-прикладне мистецтво в національній системі**
художньо-педагогічної освіти: сучасний досвід і перспективи : тези доповідей I Всеукраїнської науково-практичної конференції (18–19 березня 2021 р., м. Одеса) / коорд. проєкту О. В. Ткачук ; упоряд., відп. секр. : О. В. Ткачук, Т. С. Штикало ; ДЗ «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». — Одеса : Астропринт, 2021. — 92 с.

ISBN 978–966–927–738–1

У виданні представлено тези I Всеукраїнської науково-практичної конференції, що відбулася 18–19 березня 2021 року в Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» з ініціативи кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки. Конференція збирала воедино досвід митців-просвітників, викладачів мистецьких освітніх закладів різних рівнів, діячів культури і мистецтв задля налагодження діалогу країн і регіонів, популяризації мистецьких традицій, виявлення ролі декоративно-прикладного мистецтва в розвитку сучасної художньої освіти.

УДК 745/749:37(477)(062.552)

ISBN 978–966–927–738–1

© ДЗ «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», 2021

ти з уваги, що в його праці своє значення має аналіз взаємодії різних форм, їх константа або узгодження, просторові співвідношення. Просторові взаємодії, що привертають увагу скульптора, засновані на суто речових співвідношеннях. Це не об'єднання предметів, а порівняння, не єдність, а співіснування.

Зворотний аспект має загальне значення — це характерність відносин художника з матеріальним оточенням, яка лежить в основі образотворчої діяльності. У кожному виді творчості, в кожному епоху — завжди художник поставлений у певне положення до природи і життя, і визначеність такого становища має свої закономірності в мистецтві. Його мета підпорядкована свідомості унікального феномена: художньої форми, в якій народжується до життя образність творчого акту.

Письміченко Олександр Іванович,

старший викладач кафедри теорії і методики декоративно-прикладного мистецтва та графіки, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
член Національної спілки художників України
piscmechenko.aleksandr@gmail.com

Навроцька Ольга Олександрівна,

здобувач вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
olechka555555@gmail.com

**ДЕРЕВ'ЯНА ОБ'ЄМНА ІКОНА ЯК СТАРОДАВНІЙ ЗРАЗОК
СИНТЕЗУ БАГАТЬОХ ВИДІВ МИСТЕЦТВА**

Ключові слова: ікона, дерево, різьблення.

Традиція виготовлення різьблених ікон з'явилася на Русі в XI столітті разом з візантійським православ'ям. На новому місці традиція не тільки прижилася, але і отримала розвиток. Майстри використовували звичні і податливі для різця породи — липу і сосну, іноді березу, вільху, осіку. Для особливо відповідальних і парадних випадків застосовували рідкісні породи дерева: кипарис, ялівець, тис та інші. Рельєфні ікони розписували фарбами і покривали сусальним і творе-

ним золотом, сріблом, тонували природними пігментами, обпалювали, прикрашали тисненням, коштовним камінням, річковим перлами, бурштином, металевими вставками з карбуванням, коштовними і пишними тканинами. Для захисту від вологи, цвілі і паразитів наносили спеціальним чином очищені масла, бджолиний віск, складні лаки, натуральні оліфи.

Дерев'яні вироби завжди відрізнялися якістю і міцністю, тому при належному зберіганні вони можуть служити дуже довго. Так, в Україні ще збереглися до наших часів нечисленні зразки об'ємної народної скульптури XVIII–XIX століть, на яких головне зображення — розп'яття та фігури святих.

З часом різьблена ікона ставала все більш популярною і на російських землях. З'являється зроблені з дерева хрести, ікони, складні іменні образи, емності для зберігання частинок нетлінних мощей святих та праведників і багато іншого.

У 1922 році краєзнавець Микола Серебренников першим виявив статуї висотою в людський зріст — «Пермські боги». Вченому вони нагадали і язичницьких ідолів, і православних святих одночасно. Серед них були окремі скульптури — фігури Миколи Можайського, Параскеви П'ятниці, а також скульптурні групи і цілі різьблені іконостаси. Найчастіше вирізали фігуру Ісуса, який очікує страти у в'язниці. Його зображували сидячим, з палицею в руці і терновим вінцем на голові. Пермські різьблярі були майстрами різного рівня: в колекцію Миколи Серебренникова потрапили і примітивні фігури, і справжні витвори мистецтва. Але, як правило, і ті й інші намагалися відобразити вираз смирення і печалі на обличчі Христа, який страждає.

Дерево ретельно готували до роботи. Спочатку його сушили, щоб готова скульптура не деформувалася, потім вирівнювали задню частину колоди для барельєфних фігур. Найчастіше різьблярі видаляли і серцевину колоди: порожня статуя майже не тріскалася згодом.

Також у Пермській галереї є незвичайні розп'яття, на яких Ісуса зображували особою монголоїдного типу, як у місцевих народів. Одна з таких скульптур — розп'яття з Усоля першої половини XVIII століття. Це велика статуя, де фігура Ісуса — майже в людський зріст. Видно, що автор добре знав анатомію: дотримані пропорції тіла, опрацьовані м'язи і виступаючі кістки.

Особлива естетика і неповторне тепло дерева дозволяють створити істинно живі образи і лики. Головним аспектом була і залишається тверда віра і висока майстерність художника, як і багато століть тому.